

Regeringen, utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Per-Gunnar Rosengren
08-563 088 16
per-gunnar.rosengren@hsv.se
YTTRANDE

2009-09-01
Reg.nr 13-3305-09

Yttrande över rätt till gymnasial vuxenutbildning och gymnasial särvox (Ds 2009:20)

Högskoleverket har anmodats att yttra sig över departementsskrivelsen (U2009/3820/SV) *Rätt till gymnasial vuxenutbildning och gymnasial särvox*. I departementsskrivelsen föreslås fyra olika alternativ för att utforma en rättighet för enskilda att delta i vuxenutbildning för att skaffa sig grundläggande behörighet.

Sammanfattning

Högskoleverket är i princip positivt till förslaget om en rättighet att skaffa sig grundläggande behörighet, men anser att det för många kommer att vara otillräckligt. Verket anser att om regeringen vill införa en rätt att studera vid komvux bör den även omfatta rätten att läsa kurser för särskild behörighet.

Övergripande

Arbetsgruppen belyser inte de möjligheter som finns att skaffa sig grundläggande behörighet utanför vuxenutbildningen. Högskoleverket vill därför påpeka att det finns möjlighet att genom collegeår förlagda vid folkhögskolor skaffa sig grundläggande behörighet. Dessutom finns möjlighet att få grundläggande behörighet via studier på folkhögskola. Det finns även möjligheter att genom validering och utbildning skaffa sig behörighet till en högskoleutbildning. Några högskolor erbjuder utbildningar för t. ex. barnskötare där validering för behörighet ingår. Dessa alternativ innebär förmodligen att antalet personer i den målgrupp som arbetsgruppen beskriver kan vara lägre än vad arbetsgruppen bedömt. Högskoleverket anser också att de nya reglerna för tillträde till högre utbildning (SFS 2007:666) kommer att påverka intresset för komplettering till högskolestudier negativt. Från och med antagningen till höstterminen 2010 kommer alla kompletterade betyg, där mer än en tredjedel av poängen är utfärdade inom gymnasieskolan, att värderas i grupp II i antagning till högskolan. Grupp II (kompletteringsgruppen) har färre platser än grupp I (direktgruppen). För sökande utan grundläggande behörighet från gymnasieskolan innebär detta att de bara kommer att konkurrera i grupp II eftersom behörighetskompletteringar bara tillgodoräknas i kompletteringsgruppen. Denna reglering gör att konkurrensen i

många fall blir hög bland dem som kompletterat efter studier i gymnasieskolan och att utsikterna att bli antagen minskar. Detta gäller givetvis inte för högskoleutbildningar som har fler platser än sökande. Detta gör att antalet personer som kan tänkas utnyttja rättigheten till grundläggande behörighet, allt annat lika, blir något mindre än vad arbetsgruppen antagit. Å andra sidan kan också behovet av att skaffa sig grundläggande behörighet bli större än vad arbetsgruppen antagit, om den nya gymnasieskolan genomförs. I denna gymnasieskola kommer inte alla program att ge grundläggande behörighet för högskolestudier.

Arbetsgruppens förslag

Högskoleverket anser att rätten till gymnasial vuxenutbildning inte bör stanna vid en rätt att skaffa sig grundläggande behörighet eftersom en sådan behörighet inte alltid är tillräcklig för att påbörja en utbildning vid högskolan. De volymmässigt största högskoleutbildningarna som lärare, sjuksköterska, ingenjör m.fl. kräver även särskild behörighet. Ur den enskildes perspektiv kan därför en rätt att skaffa sig grundläggande behörighet bli av mindre värde om den inte kombineras med en möjlighet att även skaffa sig särskild behörighet. Förslaget i departementsskrivelsen skulle kunna innebära att en person får rätt att skaffa sig grundläggande behörighet, men sedan i sämsta fall måste vänta på att även få läsa de kurser som krävs för särskild behörighet. Det antal kurser som krävs för särskild behörighet i områdesbehörighetssystemet är för övrigt begränsat till 20 stycken, dvs. ett överblickbart antal.

Högskoleverket delar inte arbetsgruppens uppfattning att rätten till studier inom komvux skulle riskera att uppfattas som att ”det är invändningsfritt” att avbryta studierna inom ungdomsskolan för att fortsätta sina studier inom vuxenutbildningen. De nya tillträdesreglerna, vilket även framgått ovan, innebär att kompletteringar efter gymnasieskolan enbart värderas i grupp II (kompletteringsgruppen). Högskoleverket anser att utformningen av tillträdesreglerna gör att det i dagsläget inte behövs någon ytterligare reglering av åldern på deltagarna. Högskoleverket anser även att rätten till gymnasial vuxenutbildning måste utformas med tanke på den nya gymnasieskolan som beräknas starta 2011 eftersom man kan anta att det finns ett större behov då för elever från yrkesförberedande program att skaffa sig grundläggande behörighet. I det perspektivet avstyrker Högskoleverket förslaget att rättigheten till studier inom vuxenutbildningen inträder först vid 25 års ålder.

Högskoleverket tillstyrker att de rättigheter som regeringen beslutar om för studerande utan grundläggande behörighet gentemot vuxenutbildningen, på motsvarande sätt bör gälla för studerande inom gymnasial särsvux.

Beslut om detta yttrande har fattats av stf. myndighetschefen Lena Adamson efter föredragning av utredaren Per Gunnar Rosengren i närvaro av planeringssekreteraren Carolina Johansson, informationschefen Eva Ferndahl och avdelningschefen Cecilia Nordling.

Lena Adamson

Per Gunnar Rosengren